

Cemal Granda (1910-1978)

Atatürk'ün Hizmetine Girdiği Günlerde

1910 yılında İzmir'in Salihli ilçesinde dünyaya geldi. Asıl adı Ali Cemalettin Granda'dır. Babası baş komiser Mustafa Kamil Efendi'nin işi dolayısıyla küçük yaşta ailesiyle Bursa'ya taşındı. Henüz dokuz aylıkken babasını kaybetti. Hoca Ali Zade Mektebi'nde ve Bursa Sultanisi'nde eğitim gördü. 1925'te ailesiyle İstanbul Kandilli'ye göç etti. 1925'te 15 yaşında iken Türkiye Seyr-i Sefain İdaresi'nde (Denizyolları İdaresi) işe başladı. Bu gemilerde yolcu ve mürettebatın hizmetinde kamarot olarak görev yaptı. Bu görevi sebebiyle çok sayıda Avrupa limanını görme fırsatına sahip oldu. Daha sonra kamarotluktan ayrılarak, imkânları daha iyi olduğu için garsonluk yapmaya karar verdi. Garsonluk vazifesi, onun **Atatürk**'ün hizmetine girmesine neden olacaktı. Atatürk'ü ilk defa Denizyolları İdaresindeki bu görevi sırasında, **Karadeniz Vapuru**'nun Atatürk'ü Mudanya'dan alıp Bandırma'ya götürmesi sebebiyle uzaktan gördü. Deniz yollarında görevli iken 3 Temmuz 1927'de Atatürk'ün hizmetine girdi. 1938'e kadar 12 yıl boyunca Atatürk'ün sofrasında hizmet etti. Atatürk'e hizmet etmenin gururunu yaşadığını söyleyerek kendini dünyanın en şanslı insanı olarak tarif etmektedir.

Emeklilik Günlerinde

Atatürk'ün ölümünden sonra sıkıntılı günler geçirdi. İstanbul'da birçok işe girip çıktı. **Hasan Rıza Soyak**'ın yardımı ile Zonguldak'ta **Etibank** Ereğli Kömür İşletmeleri'nde çalışmaya başladı. Denizcilik Bankası'nın termal oteli mubayaa memurluğundan emekli oldu. Soyadı Kanunu çıktığı zaman gemilerde ikinci direk anlamına gelen meslekî terime atfen Granda soyadını aldı.

Atatürk'e hizmet ettiği dönemle ilgili hatıralarını 1947'de Zonguldak'ta yazmaya başladı. Atatürk'ün sofrasında konuşulan tarih, politika, kültür, sanat konularına şahit oldu. Görev yaptığı dönemde yaşadıklarını kendi ifadesiyle *"hatırladığı kadarıyla"* kaleme aldı. Anılarını on bir ayda 210 sayfa olarak tamamladı. Bu anılar ilk defa 4 Mart 1959-31 Mayıs 1959 tarihleri arasında bölümler hâlinde *"Atatürk'ün Sofrası"* başlığıyla Şehir gazetesinde yayımlandı. Sonradan yapılan ilavelerle 432 sayfalık bir kitaba dönüştü. 1971'de *"Atatürk'ün Uşağının Gizli Defteri"*, 1973'te ise *"Atatürk'ün Uşağı İdim"* başlığıyla yeniden basıldı.

Emeklilik yıllarını Yalova'da geçirdi. 1956 yılında Kadriye Hanım ile evlendi. 1978 yılında 68 yaşında iken Yalova'da vefat etmiş ve aynı ilde defnedilmiştir.

Zübeyir UZUN

KAYNAKÇA

ACAROĞLU, Türker, **Açıklamalı Atatürk Kaynakçası-I**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara 1981.

BAYAZOĞLU, Ümit, **Hatırda Kalmaz Satırda Kalır**, Aras Yayıncılık, İstanbul 2013.

GRANDA, Cemal, **Atatürk'ün Uşağı İdim**, Hürriyet Yayınları, İstanbul 1973.

GRANDA, Cemal, **Atatürk'ün Uşağının Gizli Defteri**, Fer Yayınları, İstanbul 1971.

KOÇAK, Cemil, **Geçmişiniz İtinayla Temizlenir**, İletişim Yayınları, İstanbul 2011.

05/05/2024 tarihinde

<https://www.ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/cemal-granda-1910-1978/?siksel-1905-1989&pdf=3733> adresinden erişilmiştir